

Lägesrapport från bredbandsgruppen i januari 2016

Vårt bredbandsprojekt lever - men förutsättningarna har förändrats

Det har varit tunnsått med uppdateringar från oss i bredbandsgruppen om vad som händer i bredbandsprojekteringen. Det beror i korthet på att våra förutsättningar förändrats med konsekvenser, som tagit tid att analysera och hitta (och jobba fram) lösningar på. Vi vill nu i den här lite utförligare rapporten dels informera om vad det är som hänt, dels beskriva nuläget samt informera om vår fortsatta agenda.

Vi ligger bra till - men en sista kraftsamling behövs

Vi har kommit långt i vår projektering och har nu så många intresseanmälningar att utsikterna för ett fibernät i bygden ser mycket goda ut. Dock behöver vi göra en sista kraftsamling för att säkra finansieringen, så att insatsnivåerna och marginalerna är på vår sida. Ju fler som väljer att ansluta sig, desto större chans och desto billigare blir det. Om man går med nu. Vid en anslutning längre fram blir priset ungefär det dubbla, när bidrag och samordningsfördelar inte finns med i bilden. Blir vi för få nu riskerar **alla** att bli utan ett framtidssäkrat fungerande bredband för lång tid framöver.

Beslut om avveckling i närtid av det fasta telenätet

I informationsmaterialet i somras (man kan fortfarande ta del av det på hemsidan) framförde vi ett flertal argument för att intresseanmäla sig för anslutning till ett fibernät, vilket hörsammades av många, framför allt bland de permanentboende. Ett av argumenten har aktualiserats helt nyligen: Vi förvarnade om att Telia, sannolikt inom en femårsperiod, skulle lägga ner det fasta telenätet. Nyligen kom besked om att **denna avveckling kommer att påbörjas i bygden (Bjurnäs, Näverkärret) redan under innevarande år (2016). Mobila lösningar är vad som kommer att erbjudas** oss som ersättning - inte fiber.

I vårt område med många vita fläckar i mobilnätet fordras ett flertal nya master som ersättning för det fasta telenätet med ADSL. För att uppnå en kapacitet som motsvarar moderna krav på tillgång till telefoni, TV och bredband krävs enligt experter master med två till tre kilometers mellanrum, och då är man ändå **inte i närheten av kapaciteten/hastigheten/ stabiliteten i ett fibernät**. Även för hushåll med goda uppkopplingsmöjligheter kommer problem med buffring m m att förekomma, då många utnyttjar samma mast samtidigt. (Man delar på kapaciteten.) Ett mobilnät är dessutom mycket **dyrare att använda än ett fibernät**.

Vi vet inte vilka kriterier Telia kommer att sätta upp för ”tillräckligt god ersättning”. Enligt Post- och Telestyrelsen (PTS) har Telia faktiskt ingen laglig skyldighet att göra något alls. Något nät av master kommer av detta och andra skäl säkert inte att resas i alla fall. **Mobilnätet kan därför i bästa fall ”bara” utgöra ett bra komplement till ett fibernät och kommer för många av oss inte ens att vara en tillräcklig ersättning för kopparnätet.**

Din intresseanmälan är viktig!

Konsekvenserna av det fasta telenätets avveckling beskrivs under andra rubriker på hemsidan.

All analys pekar i samma riktning:

Bygden behöver ett fibernät för sin överlevnad.

Det räcker inte att några har hyfsade uppkopplingsmöjligheter mobilt.

Enskilda hushåll både behöver och vill ha säker telefoni och kraftfullt bredband.

Det gäller i stan, men inställningen sprider sig nu som en folkrörelse på landsbygden också. Inom en mycket snar framtid kommer fibertekniken att vara en lika förutsatt och självklar del av boendevillkoren som el, vatten och avlopp m m. Både bland fastboende och fritidshusägare.

Vi hoppas att du mot den här bakgrunden vill läsa vidare och anmäla ditt intresse.

Köping Kabel-TV:s roll

Allt såg bra ut i somras. I månadsskiftet maj-juni blev vi på ett personligt möte med kommunchef och vd för Köping Kabel-TV lovade att Köping Kabel-TV skulle ”stå för” genomförandet av projektet med vår aktiva medverkan. I grova drag kan man säga att de skulle stå för bakgrundskompetens och underskrifter i samband med upphandlingar, avtal m m samt administrativt ta hand om fakturahantering, ekonomiska sammanställningar, rapporter m m. Av stor betydelse med det här upplägget var också att vi inte stod ensamma med likviditetskraven under projektets gång och inte heller med den finansiella risken ett så här stort projekt innebär. Det kändes tryggt med ett kommunalt samarbete. Vad beträffar finansieringen kom det in tillräckligt med intresseanmälningar, och med kommunen som samarbetspartner räknade vi med att Länsstyrelsen skulle behandla vår bidragsansökan positivt.

Under ett antal intensiva sommarveckor författades texter till hemsidan och skrevs brev, som med kommunalt stöd distribuerades till bygdens invånare. Vi genomförde ett informationsmöte i Bygdegården tillsammans med Köping Kabel-TV. De fick också hela tiden ta del av och godkänna ”känslig” information, innan den spreds via hemsidan eller på annat sätt. **Därför kom det som en överraskning när bolaget på ett möte i sina lokaler med nästan hela vår projektledning närvarande meddelade, att man inte längre ansåg sig kunna stå kvar vid sitt löfte att ”stå för” projektet.** Detta skedde exakt en vecka innan bidragsansökan skulle vara inne hos Länsstyrelsen den 14 augusti.

Orsaken man uppgav var att Himmeta, som också projekterar för bredband, fått samma löfte om kommunal medverkan som vi, och att Köping Kabel-TV inte ansåg sig kunna klara av mer än ett projekt inom ramen för sina resurser. Och man valde Himmeta. Vi har ingen anledning att betvivla Köping Kabel-TV:s uppgivna skäl, men timingen kändes frustrerande. Vi försökte på olika sätt få till en ändring av beslutet men lyckades inte.

Bidragsansökan på egen hand

Vi beslutade inom projektledningsgruppen att försöka gå vidare på egen hand och lämna in en bidragsansökan i eget namn. Vi ville inte bara ge upp efter allt arbete. Ingen hade heller någon gång uttryckt något negativt om projekteringen eller betvivlat projektets möjligheter. Inte heller Köping Kabel-TV. Tvärtom. Som vi skrev på vår hemsida i en lägesrapport den 4 oktober ansökte vi alltså om bidrag den 14 augusti med stöd av följande - också hämtat från lägesrapporten.

Vi hade vid bidragsansökan fått in så många anmälningar från fastboende/folkbokförda i området, att vi av professionella projektörer bedömdes vara konkurrenskraftiga med chans till bidrag. Ingen enskild faktor har större effekt på poängtilldelningen till projektet än andelen fastboende intressenter. Och det är antalet poäng som avgör hur man ligger till i förhållande till andra sökande. Vi har för närvarande en anslutningsgrad på drygt 85% av de fastboende. 85% är den högsta nivån i poänghänseende.

Det visade sig när Länsstyrelsen i början av oktober gått igenom inkomna ansökningar (8 st) att vi hade den näst högsta poängen av samtliga och alltså var väldigt konkurrenskraftiga. Dock hade och har vi ny problematik av flera slag att brottas med, som sammanhänger med Köping Kabel-TV:s avhopp. Vår bidragsansökan var därför ofullständig vid inlämnandet i augusti, något vi inte heller hann rätta till under de veckor man hade på sig för korrigeringar och kompletteringar. Länsstyrelsen visade emellertid förståelse för vår situation och lovade i oktober att reservera vårt sökta bidragsbelopp till januari i år, så att vi fortfarande skulle vara med i första ansökningsomgången.

Detta visade sig vara att lova för mycket. I december blev vi av Länsstyrelsens handläggare informerade om att man inte kunde reservera bidragspengar på det här sättet, och att **vi är tvungna att ansöka på nytt i den andra omgången med senaste ansökningsdatum den 29 mars**. Frustrationen blev den här gången inte lika stor som efter Köping Kabel-TV:s avhopp, eftersom vi såg dels att omställningen till våra nya förutsättningar tar tid, dels att den finansiella problematiken, som ökat i och med avhoppet och som i värsta fall kan äventyra hela projektet, fordrade en noggrann analys. Men lyckas vi lösa problemen vet vi också att det enligt uppgift finns gott om pengar kvar i bidragskassan, och att vi fortfarande är ett konkurrenskraftigt område enligt de kriterier Jordbruksverket lagt upp.

Vår nya strategi med åtföljande projektering till följd av Köping Kabel-TV:s avhopp

Närmast följer en saklig genomgång av hur vi tacklat olika delproblem, som uppkommit i och med Köping Kabel-TV:s avhopp, och var vi står idag. (Vår strategi dessförinnan har vi informerat om på Bygdegårdsföreningens hemsida, i brev till alla boende i bygden samt på ett stortmöte i Bygdegården.)

- Med Köping Kabel-TV som samarbetspartner hade vi **professionell kompetens** inom projektledningen och tillgång till **administrativt stöd**. Tillsammans skulle vi ha genomfört alla de moment som ingår i projekteringen fram till dess att nätet var klart att tas i bruk. Även om vi inom vår egen grupp har en god allmänkompetens beträffande projektledning, ekonomi, upphandling och administration är det ett alldeles för stort projekt för en ideell arbetande grupp att ta ansvar för på sin fritid. (Alla i gruppen utom en är yrkesarbetande på ansvarsfulla positioner på heltid.)

Vår ambition är att anlita någon IT-konsult, som ser till att vi får vårt fibernät och att det kommer i bruk. Upphandling och totalentreprenad är här två nyckelord. Vi har hittills haft fördjupad kontakt med **ett** bolag i branschen, **Fibergruppen** - detta efter tips från en bredbandshandläggare på Länsstyrelsen. En "bredbandskonsult" är inte gratis, men kostnaden är bidragsgrundande - ett upphandlingsförfarande är då ett villkor.

- Köping Kabel-TV var från början vår självklara tilltänkta **kommunikationsoperatör**. De skulle installera all erforderlig teknisk utrustning i nätet samt leverera beställda tjänster till alla abonnenter. Vårt område kan vara intressant för många operatörer (om det finns ett färdigt nät), men i och med att **Fibergruppen** har ett etablerat samarbete med **Zitius**, ett bolag med Telia Sonera som huvudfinansiär, är det dem vi efter Köping Kabel-TV:s avhopp haft mest kontakt med.

Zitius har marknadens största utbud med tillgång till flera operatörer och tjänsteleverantörer.

De tillämpar humana priser och har korta bindningstider som alternativ, vilket inte missgynnar någon men är fördelaktigt för fritidshusägare som då bara behöver betala för den period man är i sitt fritidshus. På deras hemsida kan man ta del av deras fullständiga koncept.

Även den kommunikationsoperatör som skall "blåsa liv i nätet" måste upphandlas för att den kostnaden skall vara bidragsgrundande.

- Med Köping Kabel-TV som nätägare var deras eget nät i Väsjo vid Västlandasjön den självklara **anslutningspunkten** för ett fibernät i vårt område - nära och bra. Vår förhoppning är att vi med våra nya förutsättningar skall kunna ansluta till Telias station i Bjurnäs - också det nära och bra, om det fungerar. Dock vet vi inte i nuläget om stationen är tillräckligt uppgraderad, och Telia dröjer med sitt svar av någon anledning.

Vi vet att det finns en anslutningsmöjlighet vid masten i Finnåker, men dit är det 7 km, vilket märkbart fördyrar projektet med kostnaden för kanalisation och fiber den sträckan. Dessutom behöver utrustningen i Finnåker uppgraderas, vilket kan komma att belasta vår budget ytterligare.

- **Projektägarskapet** måste i bidragssammanhanget innehas av en juridisk person. Med Köping Kabel-TV ute ur bilden var vi i augusti tvungna att snabbt hitta en sådan. Det blev Bygdegårdsföreningen, men eftersom ”anläggning av fibernät” inte ingår i föreningens kärnverksamhet har vi nu bildat **en ekonomisk förening**, som skall stå som projektägare. Det är vi som sitter i projektledningen, som för närvarande utgör den nya föreningens styrelse.

Det är inom ramen för den ekonomiska föreningen som all ekonomi i projektet skall hanteras, varför alla intresseanmälda så småningom måste bli medlemmar. Detta kommer vi att återkomma om.

- **Likviditetsproblematiken** under projektets gång står vi efter Köping Kabel-TV:s avhopp ensamma med. De mer precisa beräkningarna av likviditetsbehovet kan inte göras förrän längre fram under projekteringen, men en trovärdig idé om hur de löpande utgifterna skall finansieras måste presenteras för Länsstyrelsen i samband med bidragsansökan, eftersom det ger oss ”konkurrensöäng”.

Vi har inget slutgiltigt förslag hur vi skall hantera likviditetsfrågan men principiellt föreligger följande möjligheter (utan inbördes rangordning).

Avtal med anlitate företag om fördröjda fakturor

Förskott på bidraget från Länsstyrelsen

Delinbetalningar av insatser från intresseanmälda

I Himmata har man tänkt sig en tidig inbetalning på 5.000:-, en inbetalning på 15.000:- under projektets gång (när kommunikationsoperatören kommer in i bilden) och resten när allt är klart (upp till 25.000:-)

Privat sponsring

Banklån (varvid projektet fördyras med räntekostnaderna)

Kommunalt stöd - kan vara värt att undersöka

- Vår **budget** påverkas av Köping Kabel-TV:s avhopp.

Vad man direkt kan se är att **kostnaderna** för kanalisation och fiber **ökar** med vad vi måste betala för inköp av kompetens, räntor på eventuella lån, ekonomihantering och administration liksom för den extra kanalisation och kabeldragning, som blir fallet, om vi måste utgå från Finnåkersmasten i stället för Våsjö-alternativet. (Om Bjurnäsmasten kan utnyttjas blir kostnaderna mer likvärdiga.) Indirekta kostnader kan också uppstå, om Köping Kabel-TV med t ex grävfirmor har avtal om rabatterade priser, som vi som utomstående aktör inte kommer åt.

På den andra sidan i budgeten **ökar intäkt्सbehovet** med kostnaderna för det Köping Kabel-TV skulle stått för, och vi måste betala allt utöver bidraget själva. I efterhand kan vi få tillbaka en del av vad vi lagt ut genom försäljning av nätet (som vi ju blir ägare till) till gällande marknadsvärde. **Skanova** har ett koncept för inköp av färdiga nät. Vår ambition är att hitta ett upplägg som gör att vi slipper ligga ute med dessa pengar.

Vi har med stöd av bidrag från EU och Länsstyrelsen/Köping kommun låtit professionella aktörer (Skanova/Rala och ICT Networks) ge förslag till nätdesign och räkna på kostnaderna för arbete och material. Från **Fibergruppen** har vi fått en ungefärlig uppskattning vad ett färdigt nät skulle kosta oss med dem som projektledare. Även om det i det här skedet bara rör sig om de grova dragen har vi därigenom fått en god uppfattning om projektkostnaden.

Hur mycket varje hushåll måste skjuta till för att täcka den projektkostnad som återstår efter bidrag och intäkt av nätförsäljning beror dels på hur väl vi lyckas med våra upphandlingar, dels på hur många hushåll som i slutändan ansluter sig i skarpt läge och delar på kostnaden. Vi står fast vid att den totala insatsen inte får överstiga 25.000:- per hushåll utan någon form av förnyat samrådsförfarande. **Kostnaderna har som visats ökat, varför fler intresseanmälningar skulle bättra på marginalerna och förstärka vår framtidstro.**

Vår agenda för de närmaste månaderna - med kommentarer

- Vi avser att lämna in en förnyad **ansökan om bidrag** till Länsstyrelsen inom den närmaste framtiden. Dock vill vi avvakta Telias besked angående möjligheten till nätanslutning vid Bjurnäs-masten, då svaret väsentligt, kanske på ett avgörande sätt påverkar den kostnadsbild, som skall redovisas i ansökan. Likaså vill vi komma längre i våra planer för hur likviditeten skall säkras under projektets gång. Ett trovärdigt svar ger extrapoäng i ansökan.

Den 29 mars är senaste datum för ansökan, men vi har ingen anledning att vänta längre än nödvändigt, då vi redan nu har -

- en nyregistrerad ekonomisk förening, som kommer att stå som projektägare
 - en projektledning med kompetens som ger full poäng i ansökan
 - all efterfrågad (och poänggivande) statistik som visar befolkningsunderlaget i bygden
 - en kartläggning av intresseunderlaget i bygden (också det poänggivande)
 - en professionellt utarbetad nätdesign, som visar de grova dragen. Justeringar kommer säkert att ske under detaljprojekteringen, som bl a innefattar samtal med markägare,
 - alla uppgifter vi i nuläget kan få och beräkningar man kan göra vad beträffar kostnader och intäkter, förutsatt att Bjurnäs- och likviditetsfrågorna fått sina svar. Länsstyrelsen vill se en finansieringsplan.
- Vi kommer att ha ett **möte i Bygdegården** med inbjudna gäster från **Zitius** och **Fibergruppen** i informations- och diskussionssyfte. Vi tror att det finns många frågor i bygden om projekteringen och om vad **Zitius** som kommunikationsoperatör har att erbjuda. En del har förhoppningsvis besvarats i den här rapporten, men följdfrågor och funderingar kan behöva ventileras. Vi återkommer om tidpunkt i god tid.
 - **Fler intresseanmälningar** skulle förbättra de ekonomiska marginalerna. Ett visst minimi-antal behövs för att projektet skall vara genomförbart. Exakt var den gränsen går vet man inte förrän i efterhand, men ju fler man är, desto större chans, och - när man är i hamn - desto billigare blir det. Mot bakgrund av de ökade kostnader Köping Kabel-TV:s avhopp orsakat är ”nyrekrytering” en prioriterad fråga.

För vår del ser det ut så här. Sammanfattningsvis finns 342 hushåll, varav 130 är permanenta och 212 fritidshus. Drygt 110 permanentboende har anmält sig, dvs ca 85%. På fritidssidan är 74 hushåll anmälda, vilket gör ca 35%. Ett par organisationer tillkommer, så totalt är vi uppe i ca 190 anmälningar eller ca 55%. Potentialen för fler intresseanmälningar finns som synes framför allt på fritidshussidan.

Fler intresseanmälningar är inte något vi kan åstadkomma själva, men vi har lyft fram flera tunga argument för att så skall ske. Vi är övertygade om att ett kraftfullt bredband i framtiden kommer att vara något självklart, något man behöver såväl i sin permanentbostad som i sitt fritidshus. Och det är nu man kan få sitt bredband med rabatt. En alldeles färsk uppgift från ett helt annat håll talar om en fördubbling av kostnaden, om man går med i efterhand. Då finns inga bidrag, inga grävskopor på plats osv.

Vi skall försöka att ännu en gång nå ut med information och argument, så att alla får en sista chans. Mötet i Bygdegården är ett tillfälle, men det behövs mera. Vi hoppas få hjälp av många att sprida budskapet och medverka till reflektion bland grannar och goda vänner.

- Verksamheten i den nybildade **ekonomiska föreningen**, registrerad hos Bolagsverket, måste planeras ekonomiskt, organisatoriskt och administrativt. När vi är redo att köra igång projektet kommer det att ske via föreningen, som står som projektägare, och då måste finnas ett stödjande ramverk och fungerande rutiner. Vi kommer alltså att se till -
 - att det finns en styrelse med ansvariga på olika positioner, revisorer och andra befattningar, som kan vara ändamålsenliga
 - att det finns rutiner för bokföring och ekonomiska transaktioner inkl bankförbindelse
 - att det upprättas ett medlemsregister
 - att det finns någon form av mötesordning
 - osv

Medlemskap i föreningen innebär att man står fast vid sin anmälan att ansluta sig till fibernätet på angivna villkor. För att visa att så är fallet föreslår vi att man betalar en medlemsavgift på 100:- + 900:- som en första grundplåt av likvida medel att använda i projektet. (Skulle det gå så illa att projektet inte kommer igång, finns pengarna kvar för återbetalning.) Beträffande resterande insatser kan vi tänka oss en modell liknande Himmetas, dvs en inbetalning under projektets gång och en slutbetalning, när allt är klart. Maximalt 25.000:- totalt, om vi i föreningen tillsammans inte beslutar något annat i ett senare skede.

När fibernätet har börjat användas och sålts, så att vi inte längre är nätägare, är föreningens syfte uppnått. Den kan då avvecklas, varvid eventuellt kvarstående medel återbetalas till medlemmarna eller används på annat sätt, som beslutas av föreningen.

- Förutsatt att Länsstyrelsen längre fram i vår beviljar oss sökt bidrag - en förutsättning för projektets fortlevnad - blir nästa steg **upphandling av projektledningsstöd** för det operativa genomförandet av projektet. Här är den tidigare nämnda **Fibergruppen** ett alternativ, men det finns flera aktörer på den konsultbanan.
- Att en konsult tar över projektledningen innebär inte att vi kan slå oss till ro. Förutom en löpande ekonomisk planering är det exempelvis viktigt med **vår fortsatta medverkan** under den detaljprojektering av nätdesignen, som inkluderar såväl synpunkter på naturförhållanden som synpunkter från (och avtal med) markägare. En hel del praktiskt arbete kan vi säkert också bidra med, som i slutändan gynnar oss ekonomiskt.

Slutord

Som framgått av den här rapporten har våra förutsättningar från i somras ändrats radikalt i flera avseenden. Mest besvärande och oroande är de fördyringar som skett av angivna skäl. Vår jämförelsevis utbredda, berg- och stenrika (= svårgrävda), glest befolkade bygd är inte ekonomiskt optimal i sig, och de kostnader som nu tillkommit behövde vi verkligen inte.

Men om vi med gemensamma ansträngningar trots allt lyckas genomföra projektet, vore det en fantastisk framgång för bygden. Vi får då ett minst lika bra eller bättre slutresultat än vad som gällde i begynnelsen. Och vi behöver verkligen ett fibernät för framtiden.

Du är välkommen med frågor, synpunkter och eventuell intresseanmälan via telefon eller mail till vem som helst av oss i projektledningen. Våra kontaktuppgifter finns på Bygdgårdsens hemsida.